

PHIL KLEINGELD

Een blind paard
kan niet fout lopen
HOE IK DE CAMINO OVERLEEFDE

Inhoudsopgave

Dankwoord.....	7
voorwoord.....	8
Hoofdstuk 1 – Rugzak, rugpijn en ruggespraak.....	11
Hoofdstuk 2 – “Toen wij van Rotterdam vertrokken”	15
Hoofdstuk 3 – Zwakke knieën.....	28
Hoofdstuk 4 – ‘Camino Joost’ was here!	34
Hoofdstuk 5 – De lange schaduw.....	40
Hoofdstuk 6 – De weg is belangrijker dan het doel.....	48
Hoofdstuk 7 – De wortels van de herinnering.....	56
Hoofdstuk 8 – Het doek valt.....	64
Hoofdstuk 9 – Mijn steentjes, mijn lasten	70
Hoofdstuk 10 – It giet oan	74
Hoofdstuk 11 – De barmhartige fransman.....	81
Hoofdstuk 12 – aanpassing schema.....	87
Hoofdstuk 13 – een ezel die Emilio heet	91
Hoofdstuk 14 – Gedonder bij de nonnen	96
Hoofdstuk 15 – aparte mensen.....	99
Hoofdstuk 16 – “Cry me a river”	106

Hoofdstuk 17 – ome Willem hielp	115
Hoofdstuk 18 – Waggelend verder	119
Hoofdstuk 19 – Het paard ruikt de stal	127
Hoofdstuk 20 – Motivatie geeft je vleugels.....	135
Hoofdstuk 21 – Het is de weg en niets anders.....	140
Hoofdstuk 22 – Tips en adviezen	156

Jacobsschelp in de straat, als routemarkering voor langstreckende pelgrims

Voorwoord

Laat ik gelijk maar duidelijk maken dat ik eigenlijk een bloedhekel aan lopen heb. Het is een overgebleven- ven 'trauma' uit mijn dienstitijd waarvan ik mij eigen- lijk alleen maar kan herinneren dat ik mij ontzettend heb verveeld en ook nog eens veel heb moeten lopen.

nu was dat meestal bij de Infanterie, ook wel gekscherend 'zandhazen' genoemd, een gewone zaak, maar bij de artillerie was je als 'kanonnenboer' gewend je mechanisch te verplaatsen. Immers, lopend een kanon achter je aanslepen is niet zo handig. nee, mijn afkeer kwam waarschijnlijk ook door het moeten lopen van de Kennedyloop; 80 kilometer binnen twintig uur en dat met een volle bepakking! ondanks mijn hekel aan lopen, nam ik mij toch voor om de Camino de Santiago te gaan lopen; ook wel de Jacobsweg genoemd. Het is een van de vele pelgrimsroutes die naar Santiago de Compostela in de Spaanse provincie Galicië leiden. Al vanaf het begin van de elfde eeuw was een pelgrimstocht naar Santiago de Compostela bijzonder populair onder gelovigen omdat daar het lichaam van Jacobus de Meerdere, een van de discipelen van Jezus, zou zijn begraven. De route trekt al jarenlang een

toenemende stroom van 'pelgrims' die, al of niet om religieuze redenen, op pad gaan. Lopend, op de fiets of te paard! Iedereen bepaalt zelf de plaats van vertrek en ik koos de route vanaf Saint Jean Pied de Port; op ruim achthonderd kilometer afstand van Santiago de Compostela.

"Maar waarom ga je dan 800 km lopen als je zo'n hekel aan lopen hebt?", zal je misschien willen weten. eerlijk gezegd kan ik daar geen sluitend antwoord op geven. Ik had niet, zoals miljoenen pelgrims die mij voorgingen, een religieuze reden. Ik ben gereformeerd geboren en dat geloof onderweg in mijn leven kwijtgeraakt. Ik had ook geen behoefte om het weer terug te vinden. Het was ook niet het leveren van een lichamelijke prestatie dat mij de Camino opdreef om daarmee indruk op anderen te maken.

Als ik er nog eens goed over nadenk komt 'nieuwsgierigheid' waarschijnlijk het dichtste bij de echte reden waarom ik een brandende zon, plensbuien, sneeuw en blubber heb weten te trotseren. nieuwsgierig naar wat de Camino mij aan nieuwe inzichten zou opleveren. om te ontdekken wie ik eigenlijk ben om daarna te kunnen oordelen of ik tevreden ben met het resultaat. nieuwsgierig ook naar mensen die van heinde en verre kwamen en hun beweegredenen te leren kennen om de Camino te doen. nieuwsgierigheid is de basis van het leven. Het gaat er daarbij niet alleen om nieuwe dingen te ontdekken, maar om daar iets mee te doen zoals het delen van inzichten zodat je daarmee anderen, en tenslotte ook jezelf, van dienst kunt zijn.

Je zou dit boek niet hebben aangeschaft als ook jij niet nieuwsgierig bent. Ik hoop dat de inhoud van dit boekje inspirerend mag werken,

dat je nieuwe ideeën en inzichten ontdekt waaraan je in jouw dagelijkse leven privé en/of zakelijk iets hebt. Mocht mijn verhaal je inspireren om zelf eens te ervaren wat het is om de Camino de lopen, dan wens ik je alvast een 'buen Camino' toe!

Phil Kleingeld

P.S. Ik heb een aantal pelgrims, die ik heb ontmoet en in dit boek beschreven, toestemming gevraagd om hun naam te gebruiken. In de gevallen waarbij die niet is gegeven of ik geen kans heb gezien toestemming voor de vermelding te krijgen, heb ik een gefingeerde naam gebruikt.

4. Camino Joost' was here!

Tijdens het lopen langs de Camino Frances trof ik opvallend veel Amerikaanse, Canadese en Australische pelgrims aan. Bij navraag bleek dat het zien van de film 'The Way' met Martin Sheen en zijn zoon Emilio Estevez voor hen de doorslag had gegeven om de Camino te lopen. De destijds lage stand van de wisselkoers tussen de Dollar en de Euro zal waarschijnlijk ook een handje hebben geholpen.

'The Way' vertelt het verhaal van een Amerikaanse arts (Martin Sheen) wiens zoon tijdens het lopen van de Camino een ongeluk kreeg en overleed. De vader besloot om, nadat zijn zoon in Frankrijk was gecremeerd, de Camino voor zijn zoon af te maken. Hij nam tijdens zijn pelgrimstocht een koekblik met de as van zijn zoon mee en liet op verschillende plaatsen langs de Camino wat as achter.

Onderweg ontmoet hij, zoals alle pelgrims, diverse mensen waarmee hij enige tijd optrok, waaronder een Nederlander; Joost uit Amsterdam. Joost is een beetje een karikaturale Nederlander;

een vriendelijke, goedlachse, wat te dikke Mokummer die onderweg gratis hasj, speed en andere softdrugs uitdeelt. De film laat de mooiste plekjes van de Camino zien. Jammer dat deze film in Nederland minder bekendheid heeft gekregen.

Lopende apotheek

Als hartpatiënt moet ik allerlei pillen slikken en, als je van plan bent om bijna twee maanden onderweg te zijn, doe je er verstandig aan om een ruime hoeveelheid mee te nemen.

Zogezegd, zo gedaan. onderweg werd de voorraad pillen uitgebreid met Ibuprofen 600 mg om de vele pijnen en pijnjtjes

Lopende apotheek

wat te verzachten en sleep je een behoorlijke verbanddoos mee voor de verzorging van de voeten, het behandelen van de bijna onvermijdelijke blaren en andere ongemakken; zoals de veel voorkomende gewrichtspijnen. Ik was elke keer weer blij dat ik niet de enige was die zich met een van pijn vertrokken koppie waggelend door de herberg bewoog. 'The Ministry of silly walks', zoals die bekend is geworden van John Cleese, was er niets bij! Kortom, ik was een wandelende apotheek. In die zin leek ik wel wat op Joost uit de film want onderweg deelde ik de pijnstillers, jodium, pleisters, tape, Voltaren en kniebanden met pelgrims die dat nodig bleken te hebben. Immers, pelgrims helpen elkaar zonder er eigenlijk bij na te denken. Ze delen hun spaarzame bezittingen, brood, fruit en water en als dat zo uitkomt verzorgen ze elkaars voeten en/of geven je een massage alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Je hoeft er vaak niet eens om te vragen. Men biedt het je onderweg gewoon aan. Geweldig dat samenhorigheidsgevoel. ook ik mocht op een dag profiteren van de hulp van twee Amerikaanse zusjes.

Net als de meeste pelgrims had ik in de beginfase van de Camino een paar behoorlijke blaren opgelopen die door de ene zus vakkundig met injectienaalden werden behandeld terwijl de andere zus zich over mijn nog steeds pijnlijke knie ontfermde met een Reikibehandeling. niet dat ik de indruk kreeg dat dit laatste erg hielp, maar ik onderging het geduldig ook al dacht mijn sceptische ik dat het niets zou uitmaken. Mijn andere 'ik' dacht; baat het niet dan zal het waarschijnlijk ook niet schaden. verras mij maar! omdat wij de slaapzaal met elkaar deelden zagen zij mijn uitgebreide collectie pillen en werd ik omgedoopt tot 'Camino Joost' uit de film. Tot dan had ik mijzelf de naam Camino Phil gegeven,

maar dat werd dus snel veranderd. er werden foto's van mij gemaakt om later als bewijs te kunnen dienen dat zij een echte 'Joost' hadden ontmoet. omdat iedereen z'n eigen Camino loopt, in haar/zijn eigen tempo, komt het vaak voor dat je elkaar na een eerste ontmoeting soms dagen niet ziet en als je elkaar dan weer eens treft is daar steeds weer het feest van de hereniging.

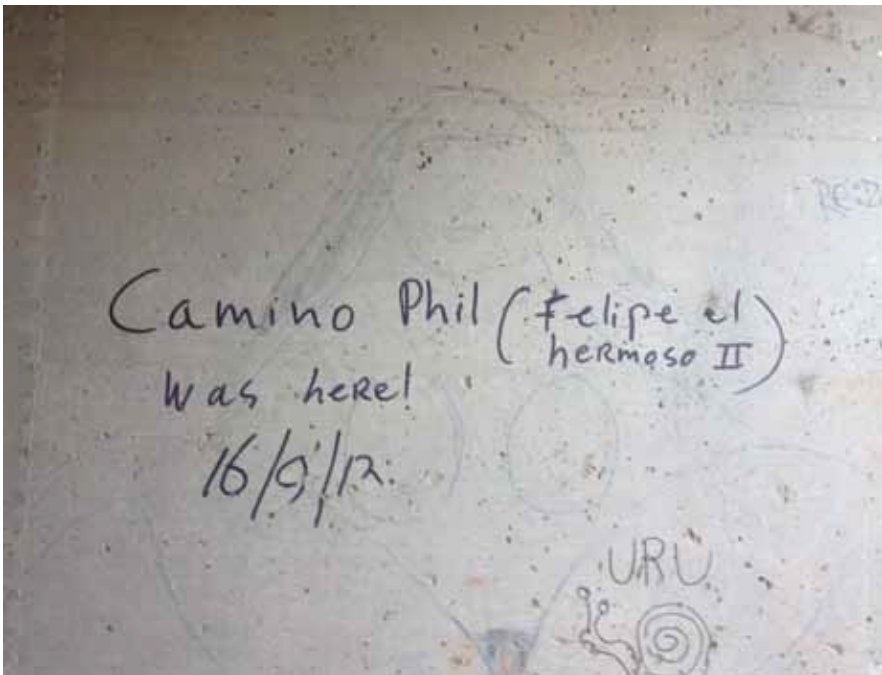
In Roncesvalles had ik de twee Australische stellen ontmoet, die samen met de Zuid-Afrikaanse Heidi optrokken en waarmee onderweg een hechte band ontstond. Toen ik op een dag midden op een pleintje mijn voeten aan het verzorgen was, waarbij op een bankje mijn hele voorraad medicijnen en verbandmiddelen stonden uitgestald, werd ik enthousiast begroet door Peter uit Melbourne.

"Hello mate, how are you? Ik moet je wat grappigs vertellen", begon hij direct. "een uur of wat geleden troffen wij twee Amerikaanse vrouwen aan die ons vroegen of we 'The way' hadden gezien. Toen we dat bevestigden vertelden ze opgewonden dat ze de echte Joost hadden ontmoet en ze lieten foto's van hem zien. Wij riepen gelijktijdig: Dat is Phil! Die hebben we ook ontmoet." Mijn vier aussie-vrienden moesten natuurlijk gelijk foto's maken van mijn voorraad uitgestalde medicijnen, want hoe vaak in je leven kom je 'Joost' tegen?

Graffiti

Onderweg kom je altijd wel een stel ijzervreters tegen waarvoor je direct diep respect hebt. Mensen die er al 2000 kilometer hebben opzitten, zoals de Belgische vader en zoon uit Antwerpen, een Spaanse Forrest Gump die al twee jaar van herberg naar herberg loopt en waarschijnlijk nog steeds onderweg is, een Portugees

echtpaar dat met hun hond onderweg naar Jeruzalem (zesduizend kilometer) was, een Duitse man met een beenprothese en een Noorse die de Camino op krukken liep; Monika uit bergen. eerst spraken we Engels, maar toen ze begreep dat ik in een vroeger leven reisleader voor Amerikanen was geweest en veel in Noorwegen had vertoefd, ging ze verder in het Noors. Dat spreek ik niet goed maar versta het redelijk goed. We troffen elkaar voor het eerst net buiten Estella bij de 'Fuente del Vino'; de wijnfontein van een van de bodega's van Iranche. Daar trof ik twee kranen aan waar uit de ene kraan gratis wijn kon worden getapt en uit de ander schoon water. Hier wordt een oude traditie in ere gehouden waar vroegere

Mijn eerste en enige graffiti

pelgrims brood en wijn uitgedeeld kregen als hart- en maag-versterkertje. op wijn loop ik niet zo best, maar Monika nam met graagte een paar ferme slokken. ach ja, met die alcoholrestricties in Noorwegen kon ik dat wel begrijpen.

Verfrist trokken we verder maar, omdat mijn looptempo hoger was dan het hare (begrijpelijk als je met twee krukken loopt), verloren we elkaar enige tijd uit het oog. We troffen elkaar weer bij een tunneltje onder de Provincialeweg en daar werden we ineens weer kleine kinderen. Monika trok een viltstift uit haar rugzak en schreef 'Monika was here' op een van de wanden. Ik kon mij natuurlijk toen niet onbetuigd laten en volgde haar voorbeeld. Dit was de eerste keer in mijn leven dat ik graffiti had gemaakt! Toen ik klaar was met mijn boodschap, 'Felipe el hermoso was here' (Philips de Schone was hier) viel me ineens op dat ik deze dwars door een al eerder achtergelaten tekening van een naakte vrouwenfiguur had geschreven. Ik moest er erg om lachen en Monika constateerde dat dit een wel erg freudiaanse boodschap was.

De volgende dag heb ik Monika nog met haar vriendin gespot maar we zijn elkaar daarna uit het oog verloren en hebben we elkaar helaas niet meer ontmoet.

6. De weg is belangrijker dan het doel

Het spreekwoord zegt dat men aan de ontvangst de gastheer kent en dat is een waarheid als een koe! Waar je in de ene herberg door uiterst zorgzame en vriendelijke vrijwilligers, die voor liefdewerk en oud papier in een herberg werken, wordt begroet, wil je de volgende herberg het liefst zo snel mogelijk verlaten omdat gastvrijheid kennelijk te veel moeite is.

Naast de gemeentelijke en kerkelijke herbergen worden er steeds meer particuliere herbergen geëxploiteerd en jaarlijks komen er steeds meer bij; de een nog beter dan de ander. als het om ouderwetse gastvrijheid gaat, gaf ik zelf de voorkeur aan een herberg die door kloosterlingen of vrijwilligers van een kerk werd gerund boven particuliere herbergen. Met de gemeentelijke herbergen is het vaak minder gesteld qua faciliteiten, hygiëne en gastvrijheid. Daar ervoer ik vaak gastonvrijheid! een onverschillige houding ten opzichte van klanten die helaas ook kenmerkend is

voor veel Spaanse horecabedrijven. ach, waarom zouden ze het ook zijn? Langs de Camino is geen crisis en ben je het hoogseizoen sowieso verzekerd van een volle bak.

Big business

De Camino is big business en niet alleen maar een tocht van romantische zelfkastijding waaraan een paar honderdduizend mensen zich jaarlijks overgeven. nee, langs de Camino heerst geen crisis en bloeien de aan de Camino gerelateerde producten en diensten als nooit tevoren. Hotels, pensions, restaurants, cafés, souvenirwinkels, groente en fruitstalletjes; iedereen pikt zijn graantje mee. ook de gebruikers van smartphones en tablets schaffen graag allerlei apps over de Camino aan. onderweg trof ik bijna geen enkele pelgrim aan die daar geen gebruik van maakte. ook ik maakte gebruik van handige apps op mijn iPhone. Langs de gehele Camino is er een behoorlijke dekking van het telefoonnet en bijna iedere herberg en soms dorpen en steden waardoor je trekt bieden tegenwoordig gratis wifi aan zodat je abonnementskosten niet uit de hand kunnen lopen. (Dat valt tegenwoordig weer mee vanwege de gelijkstelling van landentarieven in Europa.) In de apps staat onder andere te lezen welke herberg al dan niet de moeite waard is om aan te doen, waar je restaurants en winkels kunt vinden en de dichtstbijzijnde apotheek want die heeft iedere pelgrim vroeg of laat wel nodig.

Op de achterkant van een servetje had ik eens uitgerekend dat officiële pelgrims, degenen die zich te voet, te paard of met fiets verplaatsen, in een seizoen tussen de twee en vier miljard euro achterlaten. Dan praat ik nog niet over de duizenden toeristen die zich per auto of bus langs de Camino verplaatsen en de belangrijkste

plaatsen aandoen. Mijn vrouw en ik hebben even met de gedachte gespeeld om ook een herberg te exploiteren; al was het maar om aan te tonen dat gastvrijheid niet zoveel moeite kost en erg lonend kan zijn. Mijn bron van inspiratie daarvoor was de gastvrije ontvangst in de beginfase van mijn Camino. Ik had pijn in mijn knie en voeten en kon bijna geen stap meer verzetten toen ik Villatuerte binnenliep. nadat ik daar was aangekomen en over de brug linksaf was geslagen, zag in een nauw zijstraatje aan mijn rechterhand een uithangbord 'albergue' hangen. Het kon me op dat moment niets schelen hoe goed of slecht deze stond aangeschreven zolang ik maar in een bed kon liggen om mijn benen rust te geven. Ik nam ook niet de moeite een app te raadplegen. Ik was er echt te moe voor.

Terugdenkend aan de ontvangst krijg ik daar nog steeds een warm gevoel van. Ik stapte hinkend en met beblubberde schoenen de koele ruimte binnen van het middeleeuws aandoende pand. er kwam direct iemand op mij af die mij hielp bij het uitrekken van mijn schoenen en het afnemen van mijn rugzak. Ik wilde gelijk van start gaan met te vragen of er nog plaats was, wat de kosten waren en of er een diner en ontbijt kon worden besteld, maar zover kwam ik niet.

"Pelgrim, ga eerst even zitten en hier, neem een glas koud water. Dat zal je wel smaken. neem even de tijd om tot rust te komen want je ziet er erg vermoeid uit. De details van je verblijf handelen we straks wel af." Die 'details' zijn meestal het tonen van 'credential', het daarin zetten van het felbegeerde stempel, paspoort en het cash afrekenen van je overnachtings- en andere verblijfskosten want langs de Camino reken je bijna alles contant

af; zonder kwitanties. Het zwartgeldcircuit in Spanje moet dan ook aanzienlijk zijn. De 'credential' is de zogenaamde 'geloofsbrief' waarmee je toegang tot een herberg krijgt en waarin je altijd ook een 'sello' krijgt; het Spaanse woord voor stempel. Dat stempel is belangrijk want daarmee kan je later in Santiago de Compostela aantonen dat je de minimale afstand hebt gelopen. voor wandelaars is dat 100 km, voor fietsers en pelgrims te paard of ezel het dubbele.

Nadat ik een paar glazen water had genomen werd mij een bed aangewezen. omdat ik hinkte kreeg ik hulp bij het beklimmen van de trap en werd mij een alleenstaand bed aangewezen; wat een luxe! Geen stapelbed waarin je meestal niet rechtop kunt zitten of waar je in en uit moet klimmen. In de patio van de herberg waren hangmatten aanwezig en kreeg ik gelijk een ice pack voor mijn pijnlijke knie. "We eten hier alleen vegetarisch en morgenochtend staat er vanaf zeven uur ontbijt klaar." werd mij verteld. nadat ik me had geïnstalleerd, kwamen er af en toe vrijwilligers controleren hoe het met mij ging en om te vragen of ze nog iets voor me konden doen. Kortom, een geweldige ervaring! Het drong daar tot mij door dat alles wat mensen aan elkaar bindt niets meer of minder is dan oprechte en niet routinematige aandacht. Deze les zou ik tot mijn credo verheffen; tijdens en na mijn Camino. Door oprechte aandacht aan een ander te geven ben je vanzelf minder met je eigen besognes bezig en komt er ruimte in je denken voor belangrijker zaken. Ik was me ervan bewust dat ik nog regelmatig in de fout zou schieten, maar hield mijzelf voor dat bewustwording het begin van ieder veranderingsproces is en dat oefening kunst en kinderen baart.

Rare kostgangers

Onderweg naar Burgos kwam ik in een particuliere herberg een Amerikaan tegen die nogal raar schoeisel had. Hij had de tenen van zijn 'wandelschoenen' opengeknipt omdat hij veel blaren en pijnlijke tenen had. Ik bood aan om even naar zijn voeten te kijken om te zien of ik ergens mee kon helpen.

Schoenen van een eigenwijze rechter

Toen hij zijn schoenen en sokken had uitgetrokken schrok ik me rot! aan iedere voet had hij wel enkele tenen die donkerpaars waren uitgeslagen en dat is meestal geen goed teken. Dan heb ik het nog niet over de megablaren onder de bal van zijn voeten en

tussen de tenen! Kortom, deze man moest enorm hebben afgezien. Ik drong erop aan dat ik hem naar de dokterspost in het dorp zou begeleiden, maar daarvan wilde hij niets weten.

Toen ik vroeg waarom hij dat niet wilde, gaf hij aan bang te zijn voor hoge ziektekosten. Hij wilde me niet geloven toen ik aangaf dat een bezoek aan de dokterspost gratis is en dat hij zich over de kosten dus geen zorgen behoeft te maken. Bovendien leek mij de keuze tussen genezing of misschien een paar tenen te moeten missen nu niet zo'n moeilijke. De Amerikanen die ik in mijn werkzame leven tegenkwam, onder andere als reisleader en langs de Camino, waren vaak erg open en vroegen je het hemd van het lijf. Niet zelden gaven zij, zonder enige aanmoediging, veel details over zichzelf prijs. Zo ook 'Blisterman' Jack. Hij gaf aan een gepensioneerde rechter te zijn en in een Mercedes te rijden. Ik denk dat hij daarmee indruk op me probeerde te maken, maar dat viel hem tegen. Ik reageerde met een grapje. "Jack, daarin wil in Holland geen normaal mens rijden. We gebruiken die dingen alleen als taxi's en we willen niet het risico lopen dat, als we even bij een stoplicht stilstaan, er iemand in je auto stapt met het verzoek om naar het centraal station te rijden." ook dit geloofde hij niet en ach, geef hem eens ongelijk. Het is natuurlijk ook een bijna ongelofelijk verhaal; voor een Amerikaan. Ik hield dan ook maar mijn mond over het feit dat onze rijkspolitie vroeger in Porsches patrouilleerde, want dan zou hij me waarschijnlijk hebben laten opnemen in een gesticht voor pathologische leugenaars. Na mijn zoveelste poging om hem te overtuigen een dokter te raadplegen en zijn zoveelste weigering, moest het me wel van het hart dat, als zijn oordeel als rechter hetzelfde was als zijn oordeel over zijn voeten, ik niet veel vertrouwen in zijn uitspraken zou hebben gehad. Na deze

opmerking keek hij mij lang en doordringend aan, nam een ferme slok van zijn bier en zei: “oK, lets go. Have it your way.” We bestelden een taxi, omdat lopen eigenlijk geen optie meer voor hem was, en gingen naar de dokterspost.

Het is de weg

Het resultaat van het bezoek was, dat hij in Burgos naar de eerste hulp werd gebracht voor verdere behandeling. Tot mijn stomme verbazing kwam ik Jack twee dagen later weer tegen. Hij was na zijn behandeling en tegen het advies van de behandelende arts in, vanuit Burgos verdergelopen. vanwege de pijn moest hij toch opgeven en was hij op de terugweg naar Burgos. “nee, ik neem die

laatste kilometers geen taxi. De pijn zal me eraan herinneren dat ik nooit meer zo stom moet doen en moet leren luisteren naar het advies van een ander." Zelfs een rechter leert nog een les van de Camino. Want, zo gaat het verhaal de ronde, de Camino geeft niet waarom je vraagt, maar wat je nodig hebt! In die zin was de Camino van Jack een doorslaggevend succes en leerde ook hij dat de weg.